VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

4.10.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia **Valtioneuvoston kanslian asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle: HE 106/2017 vp**

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Valtioneuvoston kanslialta asiantuntijalausuntoa (HE 106/2017 vp) hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018 yhteydessä erityisesti kyberturvallisuuden kehittämistä koskevia toimia ministeriökentässä johtavan ja koordinoivan keskuksen luomisesta (vrt. PuVM 4/2017 vp) ja kyberturvallisuusmäärärahoista. Valtioneuvoston kanslia toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Puolustusvaliokunta katsoi lausunnossaan puolustusselonteosta, että esimerkiksi valtioneuvoston kansliaan tulee luoda kyberturvallisuuden kehittämistä koskevia toimia ministeriökentässä johtava ja koordinoiva keskus. Samantyyppiseen johtopäätökseen on päädytty Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan rahoituksella (TEAS) tehdyssä hankkeessa: Suomen kyberturvallisuuden nykytila, tavoitetila ja tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi: Tutkimuksessa nousi selkeästi esille erityisesti näkemys keskittää Suomen kyberturvallisuuden johtaminen Valtioneuvoston kansliaan. Lisäksi Turvallisuuskomitean rooli kyberturvallisuuden eri alueita yhteen sovittavana toimijana nousi selkeästi esille.

Hankkeessa tunnistettiin lukuisia jatkotutkimushankkeita mm: kyberturvallisuuden strateginen johtaminen Suomessa, kybertilannekuvan ja analysointikyvykkyyden kehittäminen sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen, kriittisen infrastruktuurin ja kyberomavaraisuuden määrittely osana kansallista kyberresilienssiä.

Jatkotutkimuskohteiden osalta on käynnistynyt Aalto-yliopiston ja Jyväskylän yliopiston toimenpitein tutkimus Kyberturvallisuuden strategisesta johtamisesta. Vastuututkijoina ovat professori Jarno Limnéll Aalto-yliopistosta ja professori Martti Lehto Jyväskylän yliopistosta.

Tutkimuksen perustana toimivassa työpaketissa selvitetään kyberturvallisuuden strategisen johtamisen nykytilaa teemahaastattelujen avulla. Työhön liittyvät peruskysymykset ovat:

1. Kyberturvallisuuden strategisen johtamisen nykytila

Snellmaninkatu 1, Helsinki
Snellmansgatan 1, Helsingfors
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
PB 23, 00023 Statsrådet
PUHELIN/TELEFON
0295 16001 (vaihde/växel)
FAKSI/FAX
(09) 1602 2165
kirjaamo@vnk.fi
registratorskontoret@vnk.fi

2. Päätöksenteon perustana oleva tieto
3. Kyberturvallisuuden strateginen johtaminen tulevaisuudessa

Tutkimuksen kolmannen teeman kysymyksillä tulisi vastata erityisesti seuraaviin kyberturvallisuuden strategisen johtamisen osa-alueisiin

3a. Millaisia rakenteita kyberturvallisuuden strateginen johtaminen vaatii tulevaisuudessa?
3b. Miten Suomen kyberturvallisuuden johtamisen strategiset päätökset tulisi tehdä tulevaisuudessa?
3c. Mitä toiminnallisia vaatimuksia kyberturvallisuuden strateginen johtaminen edellyttää tulevaisuudessa ylintä päätösvaltaa käyttävältä toimijalta?
3d. Onko tarvetta erilliselle kyberturvallisuuden strategisen johtamisen mallille?

Tutkimuksen tulokset julkaistaan tammikuun lopussa 2018

Valtioneuvoston kanslia ei ole toistaiseksi ryhtynyt aktiivisiin toimenpiteisiin johtavan ja koordinoivan keskuksen perustamiseksi, mutta on edennyt tutkimustöitä odotellessaan seuraavasti:

- Kansliaan on perustettu uusia virkoja, joissa valtioneuvostotason kybernäkökulma
- On käynnistetty määrittely kyberturvallisuuden strategisista linjauksista ja tietoturvallisuuden valtioneuvostotasoisesta hallintamallista, mukaan lukien ainakin:
    - Kyber- / tietoturvallisuuden organisointi ja vastuiden määrittely valtioneuvostotasolla
    - Valtioneuvostotasoisten kyberriskien hallinta, yhteisten tietojärjestelmien ja tietoteknisten palveluiden kyberturvallisuus
    - Kyber- ja tietoturvallisuuden seuranta ja raportointi
    - Valtioneuvoston henkilöstön yhteinen tietoturvakoulutus

Valtioneuvoston kanslia yhtyy aikaisempiin näkemyksiin siitä, että kyberturvallisuuden parantaminen edellyttää vastuutahojen nykyistä selkeämpää määrittelyä ja vuorovaikutteisuuden lisäämistä eri toimijoiden (julkinen sektori, yksityinen sektori, tiede- ja tutkimusyhteisö ja järjestöt) välillä.

Kyberturvallisuuden strategisen johtamisen kannalta merkittävässä roolissa on toimintaympäristötietoisuus. Kyberturvallisuuskeskus on merkittävässä asemassa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen suojaamisen ja ylläpitämisen kannalta niin tilannekuvan luojana kuin operatiivisena toimijana tärkeässä rajapinnassa.

Rahoituksen osalta kanslia toteaa, että erityisesti Kyberturvallisuuskeskuksen toimintakyky tulee turvata myös suunnitteilla olevissa mahdollisissa organisaatiouudistuksissa sekä henkilöstö että rahoituksen osalta.

Jari Ylitalo
Valtioneuvoston turvallisuusjohtaja